

Beleidsdocument Burgerschapseducatie

De Westbroek

Beleidsplan Burgerschapseducatie

Eerste overleg in pedagogisch team, d.d.: september 2024

Vaststellen, pedagogisch team d.d.: 27-11-2024

Aangeboden Team, d.d.: 27-11-2024

Instemming Team: 28-11-2024

Instemming Directie: 06-12-2024

Aangeboden MR, d.d.: 06-12-2024

Instemming MR, d.d.: 10-12-2024

Evaluatie: Juni 2025

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Visie en Doelen	3
2.1. SLO-Doelen voor Burgerschapseducatie	3
Kerncompetenties van burgerschap:	3
3. Inhoudelijke Aanpak	4
4. Samenwerking en Betrokkenheid	5
4.1 Evaluatie en Doorontwikkeling.....	5
5. Bijlage: Uitwerking jaardoelen voor Burgerschapseducatie	6
5.1 Groep 1-2: Basiswaarden en Samenleven.....	6
5.2 Groep 3-4: Democratie, Respect en Sociale Vaardigheden	6
5.3 Groep 5: Verantwoordelijkheid, Kritisch Denken en Participatie	6
5.4 Groep 6: Mensenrechten, Diversiteit en Zelfreflectie.....	7
5.5 Groep 7: Politiek Bewustzijn, Kritische Reflectie en Wereldburgerschap.....	7
5.7 Groep 8: Leiderschap, Actieve Participatie en Ethiek	7

De Westbroek
Jouw ontwikkeling voorop

Basisschool De Westbroek
Platbodem 201
1991 NN Velsbroek
023 537 46 64

info@dewestbroek.nl
dewestbroek.nl

1. Inleiding

Burgerschapseducatie is een essentieel onderdeel van het onderwijsaanbod op basisschool De Westbroek, een school in Velsbroek die gepersonaliseerd onderwijs biedt. Het doel van dit beleid is om de richting van onze Burgerschapseducatie te beschrijven, hier doelen aan te verbinden en ons handelen vanuit dit beleid te borgen. Dit document beschrijft hoe het team van De Westbroek leerlingen begeleidt in de bewustwording van hun rol als burger in de Nederlandse samenleving. Het beschrijft hoe dit past binnen een democratische rechtstaat, met respect voor diversiteit en verantwoordelijkheden in de samenleving. Dit beleid sluit aan op de kerndoelen voor burgerschap in het basisonderwijs zoals vastgesteld door de Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) en maakt gebruik van de methodes Kanjertraining, Blink, Trefwoord en het dagelijks kijken van het Jeugdjournaal als onderdeel van het burgerschapsprogramma.

2. Visie en Doelen

De visie van basisschool De Westbroek is dat burgerschapseducatie een integraal onderdeel is van de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. Als school die gepersonaliseerd onderwijs biedt, streven we ernaar om de leerlingen op maat te ondersteunen in hun ontwikkeling naar actieve, betrokken en verantwoordelijke burgers. We willen leerlingen bewust maken van de maatschappelijke thema's van hun tijd en hen helpen zich voor te bereiden op hun rol in de samenleving. Het beleid is opgesteld met oog voor de SLO-doelen, die de ontwikkeling van burgerschap in het basisonderwijs bevorderen. De doelen van dit beleid zijn:

1. **Ontwikkelen van democratisch bewustzijn:** leerlingen leren wat democratie is, hoe het werkt en hoe zij actief kunnen deelnemen aan besluitvorming.
2. **Versterken van sociale vaardigheden:** door middel van Kanjertraining en andere methodes bevorderen we de ontwikkeling van respect, samenwerking en communicatie.
3. **Bevorderen van respect voor diversiteit:** leerlingen leren omgaan met verschillen in cultuur, achtergrond en opvattingen.
4. **Verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap:** leerlingen leren hun verantwoordelijkheden als burger in een bredere gemeenschap.
5. **Leren reflecteren en participeren:** leerlingen leren nadenken over hun eigen rol in de samenleving en actief participeren in maatschappelijke processen.

Deze SLO-doelen leggen de nadruk op het ontwikkelen van sociale competenties, het leren van democratische waarden en het bevorderen van een respectvolle omgang met anderen.

2.1. SLO-Doelen voor Burgerschapseducatie

De SLO stelt dat burgerschapseducatie zich richt op het ontwikkelen van een aantal kerncompetenties die leerlingen in staat stellen actief en verantwoord deel te nemen aan de samenleving. De doelstellingen die we op De Westbroek nastreven, sluiten aan bij de SLO-doelen:

Kerncompetenties van burgerschap:

1. **Democratische waarden en normen:** leerlingen leren over de democratische basisprincipes, zoals vrijheid van meningsuiting, gelijkheid, rechtvaardigheid en solidariteit.
2. **Sociale vaardigheden:** leerlingen leren samenwerken, respect tonen voor elkaar, conflicten oplossen en kritisch reflecteren.
3. **Verantwoordelijkheid nemen:** leerlingen ontwikkelen een besef van hun eigen verantwoordelijkheid binnen de klas, de school, de samenleving en de wereld.
4. **Wereldburgerschap:** leerlingen leren wat het betekent om een wereldburger te zijn, met oog voor internationale samenwerking, duurzaamheid en maatschappelijke vraagstukken.

3. Inhoudelijke Aanpak

De burgerschapseducatie op De Westbroek wordt op verschillende manieren geïntegreerd in het dagelijks onderwijsaanbod en wordt geborgd met behulp van de inzet van de methodes die binnen de school worden toegepast, zoals Kanjertraining, Blink, Trefwoord en het Jeugdjournaal.

1. Kanjertraining

De Kanjertraining sluit aan bij de SLO-doelen door leerlingen te leren om respectvol met elkaar om te gaan, verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag en samen te werken in een democratische schoolcultuur. Het programma helpt leerlingen om te leren omgaan met conflicten, wat hen voorbereidt op deelname aan maatschappelijke processen.

- **Focuspunten:** Respect, samenwerking, assertiviteit, vertrouwen en het voorkomen van pestgedrag.
- **Toepassing:** De Kanjertraining krijgt wekelijks aandacht en ondersteunt leerlingen bij het ontwikkelen van een positief zelfbeeld en respect voor anderen. De nadruk ligt op de waarden van gelijkheid, respect en verantwoordelijkheid, zoals vastgelegd in de SLO-doelen.

2. Blink

De Blink-methode ondersteunt de SLO-doelen door leerlingen te laten kennismaken met maatschappelijke vraagstukken en hen aan te moedigen na te denken over hun rol in de samenleving. Blink biedt onderwijs dat gericht is op de ontwikkeling van een democratisch bewustzijn en het vermogen om kritisch en betrokken te zijn.

- **Focuspunten:** Samenwerking, Democratie, mensenrechten, duurzaamheid, politiek, globalisering.
- **Toepassing:** Blink biedt lesmateriaal waarin actuele maatschappelijke thema's aan bod komen. Leerlingen worden gestimuleerd om met deze thema's om te gaan vanuit een kritisch en ethisch perspectief. Dit sluit aan bij de SLO-doelen voor burgerschap.

3. Trefwoord

De Trefwoord-methode is gericht op het stimuleren van ethisch denken en de ontwikkeling van normen en waarden. Leerlingen leren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen handelen en de gevolgen ervan voor anderen en de samenleving.

- **Focuspunten:** Ethiek, waarden en normen, solidariteit, en maatschappelijke betrokkenheid.
- **Toepassing:** Trefwoord biedt de ruimte om met leerlingen na te denken over kwesties zoals rechtvaardigheid, gelijkheid en het belang van vrijheid en verantwoordelijkheid. Deze gesprekken dragen bij aan het ontwikkelen van de competenties die in de SLO-doelen voor burgerschap zijn vastgelegd.

4. Jeugdjournaal

Het dagelijks kijken van het Jeugdjournaal biedt leerlingen de mogelijkheid om op een toegankelijke manier kennis te maken met actuele gebeurtenissen. Dit draagt bij aan hun begrip van wereldburgerschap, het functioneren van democratieën en maatschappelijke betrokkenheid.

- **Focuspunten:** Actualiteit, politiek, maatschappelijke gebeurtenissen en wereldburgerschap.
- **Toepassing:** Na het kijken van het Jeugdjournaal wordt er klassikaal gediscussieerd over de onderwerpen uit het nieuws. Leerlingen worden gestimuleerd om kritisch te denken, vragen te stellen en verschillende standpunten te begrijpen, wat bijdraagt aan de ontwikkeling van de sociale en politieke competenties die in de SLO-doelen voor burgerschap zijn beschreven.

4. Samenwerking en Betrokkenheid

Burgerschapseducatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel de school als de ouders. We streven naar een integrale benadering waarin leerlingen, leerkrachten en ouders samenwerken aan het ontwikkelen van burgerschapscompetenties. Dit sluit aan bij de SLO-doelen die ook benadrukken dat burgerschapsvorming niet alleen in de school, maar ook thuis en in de samenleving plaatsvindt.

- **Ouders:** Ouders worden geïnformeerd over het burgerschapsprogramma via nieuwsbrieven en klassenberichten. Ze worden aangemoedigd om thuis gesprekken te voeren over actuele thema's.
- **Leerkrachten:** Leerkrachten krijgen professionele ontwikkeling en training om burgerschapseducatie op een effectieve manier in hun lessen te integreren. Er wordt gewerkt met gezamenlijke doelen en thema's die door de schoolleiding en leerkrachten zijn vastgesteld.

4.1 Evaluatie en Doorontwikkeling

Het burgerschapsbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd. Dit gebeurt door het verzamelen van feedback van leerlingen, ouders en leerkrachten. De schoolleiding organiseert een teamvergadering waarin de voortgang wordt besproken en waar nodig bijgestuurd. Resultaten uit de evaluatie worden gebruikt om het beleid aan te passen en verder te verbeteren. De evaluatie is gericht op het realiseren van de SLO-doelen voor burgerschap en de effectiviteit van het onderwijsaanbod in het bevorderen van democratisch bewustzijn, sociale vaardigheden en verantwoordelijkheidsbesef.

5. Bijlage: Uitwerking jaardoelen voor Burgerschapseducatie

5.1 Groep 1-2: Basiswaarden en Samenleven

- **Doelen:**
 - Kinderen leren respect voor elkaar en voor de schoolregels.
 - Ze ontwikkelen basisbegrippen van samenwerking, zoals delen, beurt nemen en samen spelen.
 - Ze leren over de diversiteit binnen de klas en de wereld om hen heen.
 - Door Kanjertraining leren de kinderen het belang van 'ik ben oké, jij bent oké'.
 - Ze leren hoe je ruzies kunt oplossen door middel van gesprek en respect.
- **Kernactiviteiten:**
 - Wekelijks Kanjertraining en sociale spellen.
 - Korte gesprekjes over waarden als respect en vriendelijkheid.
 - Oefenen van samenwerking in groepsactiviteiten.
 - Leerlingen worden aangemoedigd om via discussies en rollenspellen na te denken over hun eigen sociale gedrag en de gevolgen ervan voor anderen.

5.2 Groep 3-4: Democratie, Respect en Sociale Vaardigheden

- **Doelen:**
 - Leerlingen begrijpen de basisprincipes van democratie, bijvoorbeeld door gezamenlijk keuzes te maken (bijvoorbeeld over activiteiten of klasregels).
 - Ze leren over diverse culturen en de waarde van gelijkwaardigheid en inclusie.
 - Ze ontwikkelen een basisbegrip van rechten en verantwoordelijkheden.
 - Leerlingen reflecteren op hun eigen gedrag in relatie tot anderen.
 - Door Blink worden ze bewust van belangrijke actuele thema's zoals duurzaamheid en mensenrechten.
- **Kernactiviteiten:**
 - Discussies over wat het betekent om eerlijk te zijn en een goede vriend te zijn.
 - Participeren in klasdemocratie door stemmen en keuzes maken.
 - Leerlingen bedenken samen regels voor de klas.
 - Leeftijd gerelateerde maatschappelijke programma's

5.3 Groep 5: Verantwoordelijkheid, Kritisch Denken en Participatie

- **Doelen:**
 - Leerlingen begrijpen de rol van de wet en democratische instituties binnen de samenleving.
 - Ze leren hun mening te uiten, maar ook anderen te respecteren, zelfs wanneer meningsverschillen bestaan.
 - Ze ontwikkelen een kritisch bewustzijn van maatschappelijke vraagstukken, zoals duurzaamheid, migratie en rechtvaardigheid.
 - Leerlingen leren actief deel te nemen aan democratische processen, bijvoorbeeld door klassenbesluiten samen te nemen.
 - Ze reflecteren op hun eigen verantwoordelijkheden in zowel de klas als de bredere samenleving.
- **Kernactiviteiten:**
 - Het bespreken van actuele thema's via Blink en het Jeugdjournaal, met nadruk op het ontwikkelen van een eigen mening en het respecteren van verschillende standpunten.
 - Organiseren van samenwerkingsvormen waarin leerlingen belangrijke beslissingen samen maken (bijvoorbeeld klasregels, activiteiten, enz.).
 - Discussies over democratie, rechten en plichten, met voorbeeldsituaties over wetgeving en burgerschap.

5.4 Groep 6: Mensenrechten, Diversiteit en Zelfreflectie

- Doelen:
 - o Leerlingen krijgen inzicht in de basisprincipes van mensenrechten en de toepassing hiervan in hun eigen leven.
 - o Ze leren actief omgaan met diversiteit in de klas en daarbuiten en ontwikkelen begrip voor verschillende culturele en sociale achtergronden.
 - o Ze reflecteren kritisch op hun eigen gedrag in relationele en sociale contexten en nemen verantwoordelijkheid voor de impact van hun keuzes.
 - o Leerlingen krijgen inzicht in de werking van media en leren om kritisch te kijken naar de informatie die ze ontvangen.
- Kernactiviteiten:
 - o Leerlingen onderzoeken het concept van mensenrechten aan de hand van praktische voorbeelden en bespreken hoe deze rechten in de samenleving worden toegepast.
 - o In de klas worden gesprekken gevoerd over inclusie en respect voor culturele diversiteit.
 - o Leerlingen worden aangemoedigd om via discussies en rollenspellen na te denken over hun eigen sociale gedrag en de gevolgen ervan voor anderen.
 - o Er worden samenwerkingsprojecten opgezet waarin leerlingen zich verdiepen in sociale kwesties, bijvoorbeeld armoede of kinderrechten, met oog voor het belang van solidariteit.

5.5 Groep 7: Politiek Bewustzijn, Kritische Reflectie en Wereldburgerschap

- Doelen:
 - o Leerlingen krijgen inzicht in het politieke systeem en het belang van verkiezingen, zowel op lokaal als nationaal niveau.
 - o Ze ontwikkelen een kritische houding ten opzichte van media en leren hoe ze betrouwbare informatie kunnen onderscheiden van nepnieuws.
 - o Leerlingen worden zich meer bewust van de verschillende maatschappelijke rollen en verantwoordelijkheden die ze als (wereld)burgers kunnen vervullen.
 - o Ze reflecteren op hun persoonlijke waarden en normen en hoe deze invloed hebben op hun keuzes in de maatschappij.
- Kernactiviteiten:
 - o Bespreken van de werking van de democratie, verkiezingen en politieke partijen in Nederland.
 - o Leerlingen doen onderzoek naar actuele politieke kwesties en organiseren een debat of simulatie van verkiezingen.
 - o Het Jeugdjournaal wordt besproken, waarbij leerlingen leren hoe ze informatie kritisch kunnen analyseren en gebruiken om een eigen standpunt te vormen.
 - o Groepsprojecten over wereldburgerschap en de rol van Nederland in internationale kwesties (bijvoorbeeld klimaatverandering, vluchtelingenproblematiek).

5.7 Groep 8: Leiderschap, Actieve Participatie en Ethiek

- Doelen:
 - o Leerlingen ontwikkelen leiderschapsvaardigheden en leren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen handelen en dat van anderen.
 - o Ze leren over de ethische dilemma's die zich kunnen voordoen in de samenleving en hoe ze hier op een verantwoorde manier mee om kunnen gaan.
 - o Ze reflecteren op hun rol als toekomstig burger in de samenleving en ontwikkelen een persoonlijk standpunt over belangrijke maatschappelijke vraagstukken.
 - o Leerlingen leren om hun eigen overtuigingen te onderbouwen met argumenten en in dialoog te treden met anderen die verschillende standpunten hebben.

De Westbroek

Jouw ontwikkeling voorop

Basisschool De Westbroek
Platbodem 201
1991 NN Velsbroek
023 537 46 64

info@dewestbroek.nl
dewestbroek.nl

- **Kernactiviteiten:**
 - Het organiseren van een klasproject waarbij leerlingen een sociaal of maatschappelijk probleem aanpakken, bijvoorbeeld het organiseren van een inzamelactie voor een goed doel.
 - Leiderschapsoefeningen waarin leerlingen verantwoordelijkheid nemen voor bepaalde klassenactiviteiten of projecten.
 - Bespreken van ethische vraagstukken zoals klimaatverandering, armoede, of mensenrechten, en samen nadenken over mogelijke oplossingen.
 - Het voeren van gestructureerde debatten over actuele maatschappelijke vraagstukken, waarbij leerlingen leren argumenteren en luisteren naar verschillende perspectieven.